

A Megyei Gyermekvédelmi Szakértői Bizottság 2003. június 1-től kezdte meg munkáját. A bizottság tagjai közül a vezető és a szociális munkás családgondozók a Szakszolgálat munkatársai, csak úgy, mint a pszichológusok, az egyik gyógypedagógus és a gyermekvédelmi ügyintéző. A gyermekorvosok, a pszichiáterek és a másik gyógypedagógus munkáját megbízással végzi a bizottságban.

Statisztikai adatok:

- 1) Összes elvégzett vizsgálat száma: 439
Ebből: - esetfelmérő vizsgálat: 98
- pszichológiai vizsgálat: 158
- gyermekorvosi vizsgálat: 158
- gyermekpszichiátriai vizsgálat: 12
- gyógypedagógiai vizsgálat: 11
- szülői ill. nagyszülői alkalmassági vizsgálat: 2
Vizsgálati átlag: 3 vizsgálat/nap
- 2) A vizsgálatok alapján elkészített szakvélemények száma: 169 gyermek + 2 szülői alkalmassági vizsgálat = 171 (ez több mint 1 komplex szakvélemény elkészítését jelenti naponta).
- 3) Egyéb, gyámhivatali megkeresésekre, felkérésekre vizsgálatok elvégzése nélkül készült vélemények, javaslatok, észrevételek száma: 19
- 4) Az elkészült szakvélemények megoszlása ügytípusok szerint:
 - ideiglenes elhelyezés esetén: 147
 - nevelésbe vételi eljárás esetén: 9
 - felülvizsgálat, gondozási hely változtatás, nevelés megszüntetése, speciális szükséglet megállapítása céljából: 13
 - szülői alkalmasság vizsgálata: 2
 - Összesen: 171 szakvélemény
- 5) A bizottság a fenti szakvéleményekben a gyermekeknél:
 - 8 esetben állapított meg speciális szükségletet,
 - 41 esetben különleges szükségletet (további 44 esetben ez objektíven is adott volt a gyermek életkora, eltérő értelmi képessége, tartós betegsége miatt)
 - 12 esetben nem javasolta a nevelésbe vételt
- 6) A gyermekek gondozási helyről történő engedély nélküli eltávozása, végrehajthatlan beutaló határozatok, nevelésbe vételi eljárások esetén a vizsgálatokon való részvételről szóló nem egyértelmű hatósági rendelkezések miatt el nem végzett vizsgálatok száma: 61 (16 gyermek esetében, ami 16 szakvélemény elkészülését jelentené)
- 7) 2004 januárra áthúzódó, jelenleg folyamatban lévő ügyek száma: 55 - ebből 40 gyermek esetében ideiglenes elhelyezés vagy nevelésbe vételi eljárás történt, 15 esetben pedig gondozási hely megváltoztatása, illetve speciális szükséglet megállapítása van folyamatban.

Elemzés, észrevételek:

Bizottságunk mind a megyén belüli, mind az azon kívüli visszajelzésekből ítélve magas szakmai színvonalú, jól használható szakvéleményeket készít. Működését tekintve sok szempontból más megyék, illetve a főváros bizottsága is átveszi, ill. hasznosítja az itt szerzett tapasztalatokat. A bizottság vezetőjét az NCSSZI felkérte egy országos munkacsoportba, amely az egységes bizottsági működés módszertani alapját hivatott kidolgozni.

Mindezek ellenére nehézséget jelent a szakvélemények eljárási határidőn belüli elkészítése. Ennek okai a következők:

- kevés a rendelkezésre álló vizsgáló helyiségek száma
- irreálisan magas az ideiglenes hatályú elhelyezéssel érintett gyermekek száma
- a társintézmények, hatóságok nem küldik meg csak külön kérésre, akkor is gyakran hiányosan, vagy megkésve az előzetes gyermekvédelmi gondoskodásra vonatkozó iratokat
- gyámhivatali felkérések hiányában sokszor felesleges vizsgálatokat végzünk, melyekből szakvélemények is készülnek szintén feleslegesen.
- nevelésbe vételi eljárások esetén a szakvéleményt kérő hatóság nem rendelkezik a gyermek vizsgálatokon való részvételéről, így a gyermek nem jelenik meg a vizsgáló szakemberek előtt

Fentiekkel kapcsolatos adatok:

- a beutaló szervek 147 esetben választották az ideiglenes elhelyezést nevelésbe vételi eljárás megindításával szemben, ami mindössze 9 esetben fordult elő
- ebből a 9 esetből egyszer sem történt rendelkezés arról, hogy ki biztosítja a gyermek részvételét a szükséges vizsgálatokon (a bizottság levélben kérte ilyenkor az intézkedést, de előfordult, hogy ekkor sem került rá sor) Emiatt elmaradt vizsgálatok száma: 8
- a fentebb jelzett 169 esetből vizsgálatok elvégzésére, szakvélemény készítésére mindössze 18 esetben érkezett felkérés a bizottsághoz, további 9 esetben a TGYSZ-hez - ez összesen 27 felkérést jelent, amihez mindössze 4 esetben érkezett iratanyag külön kérés nélkül (jogszabály szerint tkp. ebben a 27 esetben lett volna köteles a bizottság közreműködésre)
- mivel a bizottság a felkérések nélkül is elkezdte a munkáját, 10 vizsgálat elvégzésére és ezekből 4 szakvélemény elkészítésére került sor feleslegesen, mert a hatóság megszüntette az ideiglenes hatályú elhelyezést, de erről előzetesen nem értesítette sem a szakszolgálatot, sem a bizottságot. További 10 vizsgálat megszervezésére, ütemezésére került sor, hasonló okok miatt, szintén feleslegesen.

A fenti problémák megoldására a társintézményekkel és a gyámhivatalokkal rendszeres megbeszéléseket folytatunk, és segítő partnerre találtunk a HBM-i Közig. Hiv. Megyei Gyámhivatalában is arra, hogy a hatóságok, hivatalok az elkövetkezendő időben megfelelő intézkedéseikkel segítsék a vizsgálatok elvégzését, a szakvélemények elkészülésének folyamatát. Ezzel jelentős mértékben csökkenne az iratok bekérésével, az előzményekre vonatkozó információk megszerzésével kapcsolatos levelezés és tevékenység, a vizsgálatok ütemezése és elvégzése gördülékenyebbé, így a szakvélemények elkészítése gyorsabbá válhatna.

Debrecen, 2004. 01. 25.

Buzás Tibor
a bizottság vezetője